

USTAWA

z dnia 22 marca 1990 r.

o pracownikach samorządowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa status prawny pracowników, zwanych dalej pracownikami samorządowymi, zatrudnionych w urzędach gminy, jej jednostkach pomocniczych, związkach komunalnych, zwanych dalej związkami, biurach sejmików samorządowych i innych określonych w przepisach jednostkach administracyjnych gminy.

Art. 2. Pracownikami samorządowymi zatrudnionymi w urzędach i jednostkach wymienionych w art. 1 są osoby zatrudnione w ramach stosunku pracy na podstawie:

1) wyboru:

- a) wójt (burmistrz, prezydent miasta), ich zastępcy, członkowie zarządu gminy — jeżeli statut gminy bądź związku tak stanowi,
- b) przewodniczący zarządu związku i jego członkowie — jeżeli statut związku tak stanowi,
- c) członkowie organów sejmiku terytorialnego — jeżeli regulamin tak stanowi,

- 2) mianowania — osoby zajmujące kierownicze i inne stanowiska określone w statucie gminy bądź związku lub regulaminie sejmiku,
- 3) powołania — sekretarz gminy i skarbnik gminy (główny księgowy budżetu),
- 4) umowy o pracę — pozostali pracownicy.

Rozdział 2

Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy

Art. 3. 1. Pracownikiem samorządowym może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ma odpowiedni staż pracy i kwalifikacje,
- 3) ukończyła 18 rok życia i ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych,
- 4) posiada stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku.

2. Do pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nie stosuje się wymogów określonych w ust. 1 pkt 1 i 3.

Art. 4. 1. Statut gminy lub związku bądź regulamin sejmiku samorządowego określa organ lub osoby właściwe do nawiązania w imieniu zakładu pracy stosunku pracy na podstawie wyboru, mianowania i powołania oraz rodzaj aktu i tryb jego wydania.

2. Do treści aktu mianowania stosuje się odpowiednio przepis art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132 oraz z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 34, poz. 178 i 182), zwanej dalej „ustawą o pracownikach urzędów państwowych”.

Art. 5. Przed podjęciem pracy pracownik zatrudniony na podstawie wyboru, mianowania lub powołania składa pisemne ślubowanie następującej treści:

„Ślubuję uroczyście, że na zajmowanym stanowisku będę służyć państwu i społeczności lokalnej, przestrzegać porządku prawnego i wykonywać sumiennie powierzone mi zadania.”

Art. 6. Małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą być zatrudnieni w urzędzie gminy lub innych jednostkach administracyjnych wymienionych w art. 1, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek bezpośredniej podległości służbowej.

Art. 7. 1. Pracownikowi samorządowemu mianowanemu można zlecić czasowe wykonywanie innej pracy niż określona w akcie mianowania, przenieść go czasowo do pracy w innej miejscowości, a w razie utraty przez pracownika zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku — przenieść go na inne stanowisko. Przepis art. 10 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się odpowiednio.

2. Organ lub osobę uprawnioną do podjęcia czynności, o których mowa w ust. 1, określa statut gminy lub związku albo regulamin sejmiku samorządowego.

Art. 8. W razie tymczasowego aresztowania pracownika samorządowego mianowanego, stosuje się odpowiednio przepis art. 11 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 9. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zawiesić w pełnieniu obowiązków pracowniczych na czas nie przekraczający trzech miesięcy pracownika samorządowego mianowanego, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.

2. W okresie zawieszenia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących na podstawie stosunku pracy.

Art. 10. 1. Rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może nastąpić w drodze wypowiedzenia w razie:

- 1) ujemnej oceny kwalifikacyjnej, wydanej zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 17, i potwierdzonej ponowną ujemną oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie trzech miesięcy,
- 2) likwidacji lub reorganizacji urzędu gminy lub innych jednostek, o których mowa w art. 1, połączonej ze zmniejszeniem stanu zatrudnienia,
- 3) niezawinionej utraty uprawnień do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,

4) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo pracownik odmawia podjęcia takiej pracy,

5) nabycia prawa do renty lub emerytury.

2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 3 kierownik urzędu gminy (jednostki, o której mowa w art. 1) powinien zaproponować pracownikowi samorządowemu mianowanemu podjęcie pracy na innym stanowisku odpowiadającym posiadanym kwalifikacjom, jeżeli takim stanowiskiem dysponuje.

3. W przypadku ustania zatrudnienia z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 2, pracownikowi samorządowemu mianowanemu przysługuje wynagrodzenie obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy za czas pozostawania bez pracy, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy.

4. Okres wypowiedzenia stosunku pracy pracownikowi samorządowemu mianowanemu wynosi trzy miesiące i kończy się ostatniego dnia miesiąca.

5. Do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym w razie reorganizacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 i 4 stosuje się przepis art. 38 Kodeksu pracy.

Art. 11. Pracownik samorządowy mianowany może rozwiązać stosunek pracy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Art. 12. W okresie wypowiedzenia pracownik może być zwolniony z pełnienia obowiązków z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Art. 13. Stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może ulec rozwiązaniu w drodze porozumienia stron.

Art. 14. 1. Właściwy organ lub osoba niezwłocznie rozwiązuje bez wypowiedzenia stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym w razie:

- 1) prawomocnego skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu,
- 2) prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie,
- 3) zawinionej utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,
- 4) utraty obywatelstwa polskiego.

2. Rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może nastąpić w razie jego nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż jeden rok, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn — po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy.

3. Stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym wygasa w przypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz przepisach szczególnych.

Rozdział 3

Obowiązki i prawa pracownika samorządowego

Art. 15. 1. Do obowiązków pracownika samorządowego należy dbałość o wykonywanie zadań publicznych gminy, z uwzględnieniem interesu państwa, interesu właściwej gminy i innych jednostek, o których mowa w art. 1, oraz indywidualnych interesów obywateli.

2. Do obowiązków pracownika samorządowego należy w szczególności:

- 1) przestrzeganie prawa,
- 2) wykonywanie zadań urzędu sumiennie, sprawnie i bezstronnie,
- 3) informowanie organów, instytucji i osób fizycznych oraz udostępnianie dokumentów znajdujących się w posiadaniu urzędu, jeżeli prawo tego nie zabrania,
- 4) zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej w zakresie przez prawo przewidzianym,
- 5) zachowanie uprzejmości i życzliwości w kontaktach ze zwierzchnikami, podwładnymi, współpracownikami oraz w kontaktach z obywatelami,
- 6) zachowanie się z godnością w miejscu pracy i poza nim.

Art. 16. 1. Do obowiązków pracownika samorządowego należy sumienne i staranne wypełnianie poleceń przełożonego.

2. Jeżeli w przekonaniu pracownika samorządowego polecenie przełożonego jest niezgodne z prawem, pracownik ten powinien przedstawić mu swoje zastrzeżenia; w razie pisemnego potwierdzenia polecenia, powinien je wykonać, zawiadamiając jednocześnie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o zastrzeżeniach.

3. Pracownikowi samorządowemu nie wolno wykonywać poleceń, których wykonanie według jego przekonania stanowiłoby przestępstwo lub groziłoby niepowetowanymi stratami.

4. Sposób postępowania skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu), który odmówił kontrasygnaty, reguluje ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95).

Art. 17. 1. Pracownik samorządowy mianowany podlega okresowym ocenom kwalifikacyjnym.

2. Zasady dokonywania oceny określa rada gminy, organ związku lub sejmiku samorządowego, określony w statucie albo regulaminie.

Art. 18. Pracownik samorządowy nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność.

Art. 19. Pracownik samorządowy jest obowiązany na żądanie kierownika urzędu lub kierownika jednostki, o której mowa w art. 1, złożyć oświadczenie o stanie majątkowym.

Art. 20. 1. Pracownikowi samorządowemu przysługuje wynagrodzenie stosowne do zajmowanego stanowiska oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady wynagradzania i wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych.

Art. 21. 1. Pracownikowi samorządowemu przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, nagroda jubileuszowa oraz jednorazowa odprawa przy przechodzeniu na rentę inwalidzką lub emeryturę. Przepisy art. 22 ust. 1, art. 23 oraz art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się odpowiednio.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa warunki, w jakich do okresu pracy w jednostkach samorządu terytorialnego wlicza się okresy zatrudnienia w innych zakładach pracy.

Art. 22. Do świadczeń przysługujących pracownikowi samorządowemu w związku z podróżą służbową lub przeniesieniem do pracy w innej miejscowości przepis art. 26 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się odpowiednio.

Art. 23. 1. Pracownikowi samorządowemu przysługują świadczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Pracownikowi samorządowemu mianowanemu przysługuje pełna emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył sześćdziesiąt lat, a kobieta pięćdziesiąt pięć lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w przypadkach określonych w przepisach:

- 1) art. 10 ust. 1 pkt 2, jeżeli dotyczy wyłącznie reorganizacji uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie,
- 2) art. 10 ust. 1 pkt 3, jeżeli urząd nie dysponuje stanowiskiem, o którym mowa w art. 10 ust. 2,
- 3) art. 10 ust. 1 pkt 4, z wyłączeniem przypadków, gdy pracownik odmówi zatrudnienia na stanowisku, o którym mowa w tym przepisie.

Art. 24. 1. Regulaminy pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1, określają porządek wewnętrzny i rozkład czasu pracy w sposób zapewniający obywatelom załatwienie spraw w dogodnym dla nich czasie.

2. Czas pracy pracowników samorządowych nie może przekraczać 40 godzin na tydzień i ośmiu godzin na dobę.

3. Do czasu pracy pracownika samorządowego mianowanego stosuje się odpowiednio przepisy art. 29 ust. 2 i 3 oraz art. 30 ust. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Rozdział 4

Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników samorządowych mianowanych

Art. 25. W sprawach odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej pracowników samorządowych, w kwestiach nie uregulowanych w niniejszej ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1 i 3, art. 36 ust. 6 i art. 37 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 26. 1. Karę porządkową upomnienia za przewinienie mniejszej wagi wymierza bezpośredni przełożony pracownika samorządowego i zawiadamia go o tym na piśmie.

2. Pracownik samorządowy może w ciągu trzech dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu odwołać się do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub kierownika jednostki administracyjnej, o której mowa w art. 1, który decyduje o jego uwzględnieniu lub odrzuceniu.

Art. 27. 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołuje się komisje dyscyplinarne I i II instancji.

2. Komisja dyscyplinarna I instancji składa się z członków wybranych przez radę gminy (zgromadzenie związku lub sejmiku samorządowego) spośród pracowników samorządowych, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych na podstawie wyboru i umowy o pracę.

3. Komisja dyscyplinarna II instancji składa się z członków wybranych przez radę gminy (zgromadzenie związku lub sejmiku samorządowego) spośród radnych.

4. Członków komisji dyscyplinarnych wybiera się na okres kadencji rady lub sejmiku samorządowego.

Art. 28. W miarę potrzeby tworzy się komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 27, dla pracowników kilku jednostek administracyjnych.

Art. 29. Rzecznika dyscyplinarnego wyznacza wójt (burmistrz, prezydent miasta), kierownik jednostki administracyjnej, o której mowa w art. 1, spośród pracowników mianowanych wymienionych w art. 27 ust. 2.

Art. 30. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady powoływania składu komisji dyscyplinarnych i tryb postępowania przed komisjami, zasady wydawania i wykonywania ich orzeczeń oraz zasady wznowienia postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 31. 1. W kwestiach nie uregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy.

2. Spory ze stosunku pracy pracowników samorządowych rozpoznają sądy pracy.

Art. 32. Do pracowników samorządowych zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych i obsługi, określonych w przepisach o wynagrodzeniu, o których mowa w art. 20 ust. 2, nie stosuje się przepisów art. 16 ust. 2, art. 19 i art. 24 ust. 2.

Art. 33. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy zatrudnieni w dotychczasowych urządach terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego stają się pracownikami samorządowymi. Stosunki pracy z tymi pracownikami wygasają 31 grudnia 1990 r., jeżeli przed 1 października 1990 r. nie zostaną z nimi nawiązane nowe stosunki pracy na dalszy okres. Wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy przez zakład pracy może nastąpić za trzymiesięcznym wypowiedzeniem w trybie przewidzianym w art. 41¹ Kodeksu pracy.

2. Pracownikom samorządowym mianowanym, w przypadkach określonych w ust. 1, przysługuje wynagrodzenie przewidziane w art. 10 ust. 3 ustawy. Pozostałym pracownikom przysługują w tych przypadkach świadczenia przewidziane w art. 8 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 i Nr 10, poz. 59).

3. Wszelkie świadczenia pieniężne powstałe z tytułu rozwiązania stosunków pracy, o których mowa w ust. 1, pokrywa Skarb Państwa za pośrednictwem urzędów wojewódzkich, z wyjątkiem świadczeń wypłacanych z Funduszu Pracy na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 i Nr 10, poz. 59).

Art. 34. Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym ustawą — Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *W. Jaruzelski*